

KEB-45100 POLTTOTEKNIikka, tentti 23.1.2014

Osa I, kirjallisuuden käyttö ei ole sallittu! (maksimiaika 1,5 h).

1. Kerro seuraavien termien merkitykset (10 %):
- dissosiaatio
  - yli- ja alistökiömetrinen palaminen
  - homogeeninen ja heterogeeninen reaktiomekanismi
  - polttoaineen ylempi- ja alempi lämpöarvo
  - adiabaattinen palamislämpötila kaikkine siihen vaikuttavine tekijöineen
2. Ns. laajennettu Zeldovichin mekanismi NO :n muodostumiseksi ilman tyypestä muodostuu kaavoista

Kirjoita lauseke NO :n kokonaismuodostumisnopeudelle $d[NO]/dt$, kun reaktioiden (1)-(3) reaktionopeuskertoimet ovat k_1 , k_2 ja k_3 . Millä edellytyksin ja keinoin $d[NO]/dt$ voidaan lausua vain typpi- ja happimolekyylipitoisuuksien $[N_2]$ ja $[O_2]$ avulla? (20 %)

3. Kirjoita reaktion

komponentin D muodostumisnopeus $d[D]/dt$ komponenttien A , B ja C muodostumis-/häviämisenopeuksien avulla eli kolme eri lauseketta nopeudelle $d[D]/dt$. (20 %)

- Huom!** 1) Osan I jälkeen saat halutessasi heti aloittaa osan II.
2) Vastaa lyhyesti ja ytimekkäästi, vältä pitkiä esseitä.

KEB-45100 POLTTOTEKNIikka, tentti 23.1.2014

Osa II, kirjallisuuden käyttö on sallittu! (aika vähintään 1,5 h).

4. Kattilassa poltettavan polttoaineen vesipitoisuus on 12 p-%, ja sen kuiva-ainepitoisuus painoprosentteina on 73,5 % hiiltä, 7,2 % vetyä, 1,5 % rikkiä, 8,7 % happea, 2,3 % typpeä ja loput tuhkaa. *tentävä 10* *m_{in} = m_{out}*
- a) Laske polttoaineen massavirta ja ilmakerroin kun savukaasujen happipitoisuus on 5 % ja savukaasujen kokonaismoolivirta on 1852 mol/s. Polttoilman kosteusprosentti on 80 % ja ilma tulee polttokammioon lämpötilassa 20 °C ja paineessa 1 bar.
- b) Laske kattilasta vuodessa poistettava kiintoainemäärä kun Ca/S suhde on 2,5, rikinsidonta-aste 60 % kun laitos käy vuodessa keskimäärin 8000 h 90 % hyötysuhteella. Rikinpoistoon käytetään puhdasta kalkkikiveä. (20 %).
5. Kattilassa poltetaan venäläistä maakaasua, joka sisältää 98 % metaania ja loput typpeä. Ylittyykö kaasukäyttöisten kattiloiden NO_x -päästöraja 100 mg/Nm³, jos kattilan korkein lämpötila on 1165 K, paine 2 bar, polton ilmakerroin 1,3 ja kaiken NO_x -päästön oletetaan koostuvan typpioksidista NO? Muiden kaasujen dissosiaatiota ei tarvitse huomioida. (15 %).
6. Laske etanolin (C₂H₅OH) reaktionopeus lämpötilassa 2200 K, kun etanolista on palanut 60 %. Palamisen ilmakerroin on 1,3 ja polttoaine syötetään reaktoriin normaalipaineessa. Reaktiomekanismi oletetaan 1-vaiheiseksi. Reaktionopeusyhtälön saat laskuharjoitusmonisteen taulukosta 6.7. (15 %)?